

Ö?rencilerin Kan?ta Dayal? Hem?irelik Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davran??lar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?rencilerin Kan?ta Dayal? Hem?irelik Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davran??lar? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26650>

Özet

Ö?rencilerin Kan?ta Dayal? Hem?irelik Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davran??lar? Ölçe?i (ÖKDHBTDÖ), hem?irelik ö?rencilerinin Kan?ta Dayal? Hem?irelik (KDH) uygulamalar?na yönelik bilgi düzeylerini, tutumlar?n? ve mevcut davran??lar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, Karaya??z-Muslu ve arkadaşlar? tarafından 2015 y?l?nda gerçekleştirilmiştir. Ölçek, KDH kavram?na yönelik dört temel boyutu de?erlendirmektedir: bilgi, tutum, gelecekte kullan?m niyeti ve uygulama. Yapılan analizler sonucunda, ölçe?in Türkçe popülasyonda kullan?m?n?n uygun oldu?u ve orijinal dörtlü faktör yap?s?n? korudu?u tespit edilmiştir.

ÖKDHBTDÖ, özellikle hem?irelik e?itiminde ö?rencilerin KDH yetkinliklerini de?erlendirmek ve bu konudaki e?itim ihtiyaçlar?n? belirlemek için kritik bir araç olarak kabul edilmektedir. Ölçe?in derecelendirmesi 5'li Likert Ölçe?i format?ndadır, bu da yan?tlay?c?lara geni? bir cevap yelpazesi sunarak alg? ve davran?? farklılıklar?n? hassasiyetle yakalamay? amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kan?ta Dayal? Hem?irelik, Hem?irelik Ö?rencileri, Bilgi, Tutum, Davran??, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Güvenirlik, Geçerlik

Yazarlar

Gonca KARAYA?IZ MUSLU, Halime BAYBEK, Hatice TOZAK YILDIZ, Ay?e KIVRAK

Amaç

Ö?rencilerin Kan?ta Dayal? Hem?irelik Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davran??lar? Ölçe?i'nin temel amacı, hem?irelik lisans veya önlisans programlarında öğrenim gören ö?rencilerin, klinik uygulamalarda bilimsel kan?tlar? kullanma becerilerine dair mevcut durumlar?n? nicel olarak ölçmektir. Bu amaç do?rultusunda, ölçek, ö?rencilerin Kan?ta Dayal? Hem?irelik (KDH) sürecinin farklı a?amalar?na olan yatkınlıklar?n? ve yeterliliklerini belirlemeyi hedefler.

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?n?n özel amacı ise, uluslararası alanda kullanılan bu geçerli ve güvenilir arac?n Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu sa?lamak ve böylece Türkiye'deki hem?irelik e?itimi ve ara?tırmalar?nda KDH yeterliliklerinin standart bir araçla de?erlendirilmesine olanak tan?maktadır. Bu, e?itim programlar?n?n KDH oda??ında ne kadar ba?arılı oldu?unu de?erlendirmeye yardımcı olur.

Yapı

ÖKDHBTDÖ, Kanıtta Dayalı Hemşirelik kavramını çok boyutlu bir yapı olarak ele alır. Ölçek, öğrencilerin KDH uygulamalarına ilişkin gösterdikleri yeterliliği dört temel alt boyutta incelemektedir:

Bilgi: Kanıtta dayalı uygulama prensipleri, adımları ve kaynakları hakkındaki teorik anlayış düzeyi.

Tutum: KDH'ye karşı genel inançlar, motivasyon ve değer atfetme düzeyi.

Gelecekte Kullanım: Öğrencilerin mezuniyet sonrası veya ileriki klinik kariyerlerinde KDH'yi uygulama niyetleri.

Uygulama (Davranış): Mevcut eğitim veya klinik stajlarda KDH adımlarını fiilen hayata geçirme sıklığı ve yeterliliği.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında geçerlik analizleri, yapısal uygunluğu test etmek amacıyla yürütülmüştür. Yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, ölçeğin orijinal yapısında önerilen dördü faktör yapısının Türk örneğine uygun olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, ölçeğin teorik yapısının korunduğunu ve ölçülmek istenen psikolojik yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini işaret etmektedir.

DFA bulgularını desteklemek amacıyla gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçları, ölçekteki dört faktörün toplam varyansın %44'ünü açıkladığını ortaya koymuştur. Bu oran, ölçeğin ölçtüğü yapıların önemli bir kısmının bu dört alt boyut tarafından kapsandığını göstermekte olup, ölçeğin yapısal geçerliliğine önemli katkıları sağlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için yapılan güvenirlilik analizlerinde, alt boyutlara ait Cronbach Alfa Değeri katsayıları hesaplanmıştır. Bu katsayılar, alt boyutların kabul edilebilir düzeyde veya iyi düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir:

'Bilgi' alt boyutu Cronbach Alfa Değeri: 0.70

'Tutum' alt boyutu Cronbach Alfa Değeri: 0.60

'Gelecekte Kullanım' alt boyutu Cronbach Alfa Değeri: 0.80

'Uygulama' alt boyutu Cronbach Alfa Değeri: 0.77

Madde analizleri sonucunda ise, ölçek madde-toplam puan korelasyon katsayılarının 0.28 ile 0.64 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu değerler, her bir maddenin ölçeğin genel yapısıyla tutarlı olduğunu ve ayrıntı edicilik gücüne sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle 'Gelecekte

Kullan?m' ve 'Uygulama' alt boyutlar? yüksek güvenilirlik katsay?lar?na sahiptir.

Faktör Analizi

ÖKDHBTDÖ'nün faktör yap?s?, Türk örnekleme üzerinde hem Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir. AFA, ölçe?in dört faktörlü bir yap?ya sahip oldu?unu ve bu dört faktörün toplam varyans?n %44'ünü açıklad???n? ortaya koymu?tur. Bu, ölçe?in yap?salsal bütünlü?ünün ve faktör yüklerinin yeterli düzeyde oldu?unu göstermektedir.

DFA ise, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk kültürüne uyarlanm?? modelde de geçerli oldu?unu kan?tlam??t?r. Dörtlü faktör yap?s?n?n (Bilgi, Tutum, Gelecekte Kullan?m, Uygulama) model uyum indeksleri aç?s?ndan ölçe?e uygun oldu?u teyit edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in kültürel adaptasyon sürecinin ba?arılı? oldu?unu ve teorik olarak belirlenen alt boyutlar? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal Dil (Bilinmiyor, ancak KDH literatüründe genellikle İngilizce kökenli bir ölçek uyarlanm??t?r)

Popülasyon Grubu: Hem?irelik Öğrencileri

Ya? Grubu: Üniversite Düzeyinde Eğitim Gören Genç Yeti?kinler (Yakla??k 18-25 Ya?)

Popülasyon Detaylar?: Hem?irelik Lisans veya Önlisans Programlar?na kayıtlı öğrenciler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1= hiçbir zaman böyle değildir - 5= her zaman böyledir)

Anahtar Kelimeler

Hem?irelik Eğitimi, Klinik Uygulama, KDH, Psikometrik Özellikler, Faktör Yap?s?, ?ç Tutarlılık, Alfa Katsay?s?, Lisans Öğrencileri

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Mevcut De?il

Bağlantı Kurulu? E-posta Adresleri: goncamuslu@hotmail.com (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Gonca KARAYAZIZ MUSLU (Sorumlu Yazar)

İzinler & Ücret ve Test Yılı?

Ölçeğin orijinal geliştiricileri ve Türkçe uyarlama çalışmaları yapan yazarlar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Sorumlu yazar Gonca KARAYAZIZ MUSLU ile e-posta yoluyla iletişime kurulabilir.

Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yayın yılı: **2015**.

Kaynaklar

Karayaaziz-Muslu, G., Baybek, H., Tozak- Yıldız, H. ve Kıvrak, A. (2015). Öğrencilerin Kanıta Dayal? Hemşirelik Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davranışları Ölçeğinin Türkçe geçerlik güvenirlik çalışması. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 1-12. doi: 10.17371/UHD.2015310844

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [ogrencilerin-kanita-dayali-hemsirelik-konusundaki-bilgi-tutum-ve-davranislari-olcegi-toad.pdf](#)

Öğrencilerin Kanıta Dayal? Hemşirelik Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davranışları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Bu nedenle, ölçek maddeleri bu girişte sunulmamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen referans olarak verilen makaleye veya sorumlu yazara başvurunuz.